אל מע"כ בני וחתני ההוהדים כאוי"א בשמו יבורך שיחי'
בזה"ש"ת מלה במחשבתי לכתוב אוצה ברבי דברי תורה מספרי רבותינו
הק' ומה שחונן ה' להוסיף ולחפש על פרשת השבוע ויה"ר שיהי' לי התקשרות
מאכע בדברי תורה, וצה החתי בס"ד.
עש"ק פ' ואתחנן תשפ"ד לפ"ק
אוביכם משה יוסף

פרשת ואתחנן

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר וגו' (ג' כ"ג).

במדרש רבה ואתחנן אל ה', למה, כדי שיכנס לארץ. וצריך ביאור מה מוסיף המדרש בזה, הא מבואר בפסוק שמשה רבינו הי' מתפלל על ביאת הארץ.

וי"ל בהקדם דברי **האלשי"ך** (שמואל א כד ה-ז) כי לפעמים היצה"ר מטעה אח האדם ומראה לו על עבירה שידמה בעיניו שהוא מצוה, והבחינה לזה אחרי עשותה מקצתה הנה פקודי ד' ישרים משמחי לב, ואם ירך לבבו ויתחרט זה מורה שהוא עבירה, וזש"ה (שם) בדוד המלך ע"ה ויכרת את כנף המעיל אשר לדוד בלט ויהי אחר כך ויך לב דוד אותו על אשר כרת את כנף אשר לשאול וגו', כי דוד הי' מסתפק בדבר אם מותר לו להרוג את שאול ולא ידע אם הוא מעצת היצה"ר או להיפך ולזה עשה בעצמו נסיון להכרית כנף מעילו בכדי לראות אם לא יתחרט ידע כי הוא מצד היצ"ט, ויהי בכלתו 'ויך לב דוד' והי' לבו נקפו בדבר, לכן ויאמר חלילה לו מה' וגו', עכ"ד האלשיך הק'.

והנה לפ"ז כ' בספה"ק **עצי חיים** בפרשתן לפרש משה"כ **בעת ההוא** ופרש"י **לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג וגו'**, וקשה למה לא התפלל משה תיכף כשנאמר לו עתה תראה, ולהלן בפרשה (ג כז) **ושא עיניך ימה וגו' וראה בעיניך כי לא תעבור אה הירדן הזה**, וקשה מה הי' לו בזה שראה אה הארץ ממרחק, ופי' דגם מרע"ה סבר אולי לא מחמת עונש נגזר עליו שלא יעבור בארץ רק כי כן רצונו ית"ש לתועלת הדבר כדי שיבוא אתו את דור המדבר לעוה"ב או מטעמים אחרים שכתבו בספה"ק, לכן לא הפציר בתפלה ובטל רצונו מפני רצון אבינו שבשמים, והנה **לאחר שכבש ארץ סיחון ועוג** נראה לו כי גם **בעת ההוא** הי' תשוקתו לעבור ולראות את הארץ הטובה, ע"כ למד מזה כי מצוה היא שיעביר בארץ, דאם לא כן אחר שכבר עשה איזה התחלה במה שעבר ארץ סיחון ועוג הי' מתחרט על שעשה דבר נגד רצונו ית"ש, ומזה הבין כי צריך לו להחחנן על נפשו ולהפציר בחפלה כדי לבטל מעליו מה שנגזר עליו, ולזה אמר לו הקב"ה **שא עיניך ימה וגו'** היינו שארץ סיחון ועוג אינו עוד התחלה מהגזירה שהי' עליו, רק הגזירה הי' מעבר הירדן והלאה, וע"כ שם יראה בעיניו ימה וצפונה וגו' וזה יהי' לו התחלה כאלו עשה קצת מהכניסה לאה"ק, ואח"כ יראה בעיניו **כי לא תעבור את הירדן הזה**, ר"ל כי אח"כ גם הוא לא ירצה לעבור את הירדן, כיון שבזה יהי' כאלו כבר עשה איזה פעולה ויתחרט בעצמו. עכדה"ק.

ולענ"ד אפשר לפרש דברי המדרש בענין זה באופן אחר קצת, **ואתחנן למה כדי שיכנס לארץ**, מהו כוונת המדרש להוסיף בזה מה שאינו מבואר בקרא, וי"ל עפ"י דברי האלשיך הנ"ל, כי למה הפציר משה רבינו כ"כ בתפילה אם אין רצון הקב"ה שיכנס לארץ, אלא מכיון שהי' משה רבינו מסתפק בזה אם תשוקתו ליכנס לארץ הוא מצד הטוב או להיפך לכן רצה לעשות איזה הבחנה מועטת ולראות אם יהי' לו תשוקה או לאו ובזה ידע אם כניסתו לארץ הוא מצוה או לא, ולכן קאמר המדרש שהתפלל משה רק כדי 'שיכנס' לארץ, כניסה מועטת ולא ישיבת הארץ, שכוונת משה רבינו ע"ה הי' שיתן לו השי"ת רשות רק ליכנס לארץ ובזה יוכל להבחין לדעת אם תשוקתו ליכנס לארץ הוא מצד היצר טוב, והקב"ה אמר לו **שא עיניך ימה צפונה ונגבה** וגו' כי די בזה שיראה בעינים את הארץ, ובזה כבר יהי' לו היכולת להבחין ולידע דעת עליון כי רצונו ית"ש שהוא ישאר במדבר, וזהו יהי' סימן לו שלא יעבור את הירדן וזהו רצונו ית"ש.

❖ ❖ ❖

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (ד' ד').

אפשר לבאר בהקדם הא דאיתא בספה"ק **נועם אלימלך** (פר' במדבר ד"ה וידבר), וזלה"ק, כתיב בתורה (דברים ז' ז') "כי אתם המעט מכל העמים", וח"ו שלא יהא המיעוט בטל ברוב ולכן הנכון שלא למנות את ישראל, שלא יהיה להם מספר כדי שלא יתבטלו בין האומות, אך כשישראל הם טובים ועושים רצונו יתברך אין מזיק להם המנין, והוא כשעושים רצונו והם דבוקים בהבורא יתברך שמו, ובשולחן ערוך (יור"ד סי' צ"ט סעי' ד') פסקינן בדבר הדבוק, צריך הביטול כנגד כל הדבוק, וכשאנו דבוקים בו יתברך שמו, אינם יכולים לבטל אותנו, עכלה"ק.

המבואר בדבריו הקדושים דהטעם דאין ממש בטענת אומות העולם, דנזיל בתרייהו דהם רובא דעלמא, משום דאנו דבוקים בהשי"ת, ולכן אין אנו מתבטלים, כי אין באומות העולם הכח לבטל אותנו ברוב, כי אין בהם רוב כנגד השי"ת.

ובזה יתבאר הכתוב **ואתם הדבקים בה' אלוקיכם**, היינו על ידי שבני ישראל דבוקים בהשי"ת, **חיים כולכם היום**, הם נקראים בבחינת חיים, ואינם מתבטלים באומות העולם הנקראים מתים, כמו שאמרו חז"ל (ברכות י"ח ע"ב) "רשעים בחייהן קרויים מתים" כי אין בהם רוב לבטל כנגד השי"ת אשר אנו דבוקים בו.

ובזה יש לבאר הא דאיתא בגמרא (ברכות ח' ע"א) **כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי, מצא או מוצא**, מצא דכתיב (משלי י"ח כ"ב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', מוצא דכתיב (קהלת ז' כ"ו) ומוצא אני מר ממות את האשה, ע"כ. ולפי האמור יש לומר **מצא אשה מצא טוב**, היינו אם מצא אשה בת תלמיד חכם, אשר חפצה שיעסוק בתורה ובמצוות, על ידי זה "ויפק רצון מאת ה'", הוא זוכה להיות דבוק בהשי"ת, ממילא אינו מתבטל באומות העולם, כי אין בהם רוב כדי לבטלו. **אמנם ומוצא אני מר ממות את האשה**, והיינו אם לקח אשה שאינה הגונה, ואינה חפצה שיעסוק בתורה ובמצות, אזי אינו דבוק בהשי"ת, ועל ידי זה הוא "מר ממות", כי מתבטל הוא באומות העולם, ונעשה בבחינת "מת".

ובסיום דברינו נספר מה שהיה מרגלא בפומיה **דאאמו"ר זי"ל** שבשנות ראינו רעה בעת המלחמה הנוראה, יעצו לו ידידיו שיתחפש לגוי, ועל ידי זה ינצל מהנאצים, וענה להם **"שאם הוא יתדמה לגוי, כי אם כן למה לו חיים"**, הלא מיתה עדיפא מלחיות כחיי הגוי, ואכן נשאר בדמות יהודי ועכ"ז זכה להנצל מהרשעים ולהקים דורות ישרים.